

16 Mart 2016

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610-**7974**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-1761)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 04.02.2016 tarihli ve 43452547-120.07-17417 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Çetin Osman BUDAK'ın tarafıma tevcih ettiği 7/1761 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-1761 Esas Numaralı Önerge Cevabı (4 sayfa)

Sorular 1, 2, 3, 4:

Elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirmesinin ardından, sürekli olarak şirketler lehine düzenlemeler yapılmakta, yurttaşların elektrik faturalarına yeni yükler bindirilmektedir. Kayıp-kaçak tahsilatları ile ilgili kesinleşmiş yargı kararları bulunmasına karşın, 31 Aralık 2015'te yürürlüğe konulan Dağıtım Sistemindeki Kayıpların Azaltılmasına Dair Tedbirler Yönetmeliği ile tarifelere kayıp bedeli eklenmesinin yolu açılmaya çalışılmaktadır.

Bu arada Antalya'nın Finike İlçesi'nde Sahilkent, Turunçova ve Yeşilyurt gibi pek çok noktasında 3 aydır elektrik sayaçlarının okunmadığı ve fatura düzenlenmediği bildirilmektedir. 1 Ocak'tan itibaren elektrik fiyatları arttırılmış ve faturalamada da yeni düzenlemeye gidilmiştir. Yeni tarife ve geç okuma nedeniyle dağıtım şirketi, Finike'de yurttaşlardan fazla ve haksız tahsilat yapacaktır. Bu kapsamda;

- Dağıtım sisteminin özelleştirilmesinin ardından, kayıp-kaçak uygulamasıyla ilgili EPDK kararlarında ve mevzuatta kaç kez değişiklik yapılmıştır?
- Yargının, faturalardan kayıp-kaçak bedeli alınamayacağına ilişkin kesinleşmiş kararları ortada dururken; yeni bir yönetmelikle şirketlere yeni muafiyetler ve "hedef kayıp oranı" adı altında kayıp tahsilatı yapmalarının önünün açılması, yargı kararlarıyla çelişen bir adım değil midir?
- Yurttaşlardan haksız şekilde tahsil edildiği yargı kararları ile kesinleşen ve geçen yıl 33 Milyar TL olarak açıklanan kayıp-kaçak bedellerinin yurttaşlara iadesi ne zaman sağlanacaktır? Bugün itibariyle rakam ne kadardır? Bakanlığınız Anayasa'nın 138'inci maddesini uygulamakla yükümlü değil midir?
- İhalelere girenler, özelleştirme sürecinde, dağıtım şirketlerinin durumlarından habersiz şekilde mi teklif vermişlerdir? İhale sürecinden sonra yapılan düzenlemelerle, dağıtım şirketlerinin fazladan ne kadar tahsilat yapmaları sağlanmıştır? Aynı ayrı miktarlar nedir?

Cevaplar 1, 2, 3, 4:

Kayıp-kaçak miktarı, dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı göstermektedir. Dağıtım sistemine giren enerji ile tahakkuk ettirilen enerji arasında oluşan bu fark elektriğin dağıtımını için gerekli olan hat, trafo ile sayaçlarda meydana gelen teknik kayıp miktarı ve yasal olmayan bir şekilde elektriğin kaçak kullanılması sonucunda oluşan miktarın toplamından oluşmaktadır.

Teknik veya teknik olmayan kayıplar elektrik maliyetinin bir unsurudur. Elektrik nakli söz konusu ise teknik kayıp da söz konusudur. Elektrik dağıtımında teknik ve teknik olmayan kayıp maliyetinin dağıtım sisteminin özelleştirilmesi öncesinde ve sonrasında abonelere yansıtılması bakımından mevzuatta bir değişiklik olmamıştır.

Kayıp kaçak bedeli 2006 yılı öncesinde aktif enerji bedeli içinde abonelere yansıtılmıştır. 2006 yılından 1/1/2016 tarihine kadar olan dönemde ise Enerji Piyasası Düzenleme Kurul Kararları ayrı bir bedel olarak onaylanmış, faturada ayrı bir kalem olarak yer alması hususunda mevzuat açısından bir zorunluluk olmadığı için bazı dönemlerde ayrı olarak gösterilmiş, bazen ise enerji veya şebeke bedelleri içerisinde yer almıştır. 1/1/2011 tarihinden itibaren söz konusu bedel serbest tüketicilere de uygulanmaya başlanmıştır.

Fiyat eşitleme mekanizmasına ilişkin düzenleme ilk defa 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunun Geçici 9 uncu maddesine 10/05/2006 tarihli ve 5496 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile eklenmiş olup maddenin gerekçesinde;

"Geçici 9 uncu madde ile dağıtım ve perakende satış şirketlerine maliyetlerini yansıtan tarifeler uygulanması sonucunda bölgeler arasında özellikle kayıp-kaçak nedeniyle oluşan aşırı farklılaşmaların, bu farklılaşmalar makul düzeylere ininceye kadar bir geçiş dönemi için tüketicilere ulusal bazda tek bir satış fiyatı uygulanması, toptan ve perakende satış fiyatlarına

müdahale edilmeden perakende satışta rekabet ortamının oluşturulması, dağıtım şirketlerinin gelirlerinin önceden tahmin edilebileceği bir mekanizmanın oluşturulması, eşitleme mekanizmasının uygulanması sürecinde sistemde oluşan kayıpların tüm kullanıcılara yansıtılması koşullarının oluşturulmasında gerekli şartların tesisi hedeflenmektedir.” denilmek suretiyle Kanun koyucunun sarıh bir şekilde kayıp-kaçak elektriğin maliyet kalemleri arasında kabul ettiği ve geçiş dönemi için kayıp-kaçak oranları çok farklı olan bölgelerin fiyat eşitleme mekanizması ile aynı tarifieden elektrik kullanmasının sağlanmasını öngördüğü anlaşılmaktadır.

Elektrik Piyasası Kanunu ve ikincil mevzuat hükümleri esas alınarak tüketicilere sunulan elektriğin kesintisiz sağlanabilmesi için üretilen elektriğin maliyetinin tüketicilere yansıtılması, faaliyetin doğal sonucudur. İlgili mevzuat gereğince kayıp-kaçak miktarına ilişkin maliyet tüketicilere yansıtılırken, EPDK aynı zamanda kaçakların sıfırlanmasına ve teknik kayıpların makul seviyeye indirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktadır.

Kaçak tüketimin asgari düzeye indirgenmesine ilişkin düzenlemeler EPDK tarafından yapılmaktadır. Bu çerçevede, EPDK tarafından her bir dağıtım bölgesi için hedef kayıp/kaçak oranları esas alınarak fiyatlar belirlenmektedir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kayıp-kaçak bedelini 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun verdiği yetki çerçevesinde belirlemektedir.

Kayıp-kaçak bedelinin iptali talebiyle EPDK aleyhine açılan davalarda görevli mahkeme, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinin (c) bendi gereğince ilk derece mahkemesi olarak Danıştay’dır. 2575 sayılı Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinin Danıştay’ın ilk derece mahkemesi olarak bakacağı davaları düzenleyen birinci fıkrasının (c) bendinde “Bakanlıklar ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemler”in ilk derece mahkemesi olarak Danıştay’da karara bağlanacağı ifade edilmektedir. Bir kamu kuruluşu olan EPDK’nın aldığı düzenleyici bir işlem olan ve ülke genelinde uygulanan kayıp-kaçak bedeline ilişkin açılacak davalar da bu madde kapsamında olup, bu davalarda görevli mahkeme ilk derece mahkemesi olarak Danıştay’dır. Danıştay, söz konusu bedelin iptali talebiyle açılan davaların tamamında yürütmeyi durdurma istemlerini reddetmiş olup esasa ilişkin incelemesini sürdürmektedir.

Bilindiği üzere, düzenleyici bir işlem mahkeme tarafından iptal edilmedikçe veya yetkili merci tarafından geri alınmadıkça geçerlidir ve yürürlüktedir. Kayıp-kaçak bedeline ilişkin EPDK Kurul Kararı yürürlükte olup meri mevzuatın bir parçasıdır.

Kanun değişikliği ile değiştirilen uygulamalar söz konusu olduğu gibi Kanun’la EPDK’ya verilen tarife belirleme, revize etme, düzenlemeye tabi şirketlerin mali sürdürülebilirliğini temin etme gibi görevler sebebiyle de bazı mevzuat değişiklikleri her zaman söz konusu olabilmektedir. Ayrıca yurtdışı uygulamalarının takip edilmesi ve değişmesiyle de değiştirilen uygulamalar ve düzenlemeler her zaman söz konusu olabilmektedir. Değişen piyasa koşullarının EPDK tarafından dikkate alınmaması mümkün değildir.

Sorular 5, 6:

- Antalya’nın Finike İlçesi Sahilkent, Turunçova ve Yeşilyurt bölgelerinde 3 aydır elektrik sayaçlarının okunmamasının nedeni nedir? Antalya’da benzer durumun yaşandığı başka yerler var mıdır? 1 Ocak 2016 tarihinde yapılan zamdan sonra, yurttaşlar zamdan önceki 3 aylık tüketimlerini de yeni tarife ile mi ödemek zorunda kalacaktır? Bu haksız tahsilatın önüne geçilecek midir? Konuyla ilgili inceleme ya da soruşturma yapılacak mıdır?

- Antalya-Burdur ve Isparta'ya dağıtım hizmeti veren CLK Akdeniz Elektrik Perakende Satış A.Ş. ile ilgili bugüne kadar EPDK'ye kaç şikâyet olmuştur? Bu şikâyetlerle ilgili başlatılan inceleme ya da soruşturmalar nasıl sonuçlanmıştır?

Cevaplar 5, 6:

Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliğinin 11 inci maddesine göre, dağıtım şirketi tüketici sayacından ödeme bildirimine/faturaya esas tüketim dönemleri itibarıyla dönem sonu endekslerini okur. Birbirini takip eden iki dönem arasındaki endeks farkının çarpan faktörü ile çarpımı sonucu bulunan değer tüketicinin elektrik enerjisi tüketimi olarak kabul edilir. Tüketicinin tüketim dönemi, bir aydan az olmamak ve bir yılı geçmemek üzere, görevli tedarik şirketi tarafından belirlenir. Görevli tedarik şirketinin tüketim dönemlerini altı ay veya üzerinde olacak şekilde belirlemesi durumunda, ilgili tüketicinin talebi halinde, üç aydan az olmamak ve tüketim dönemi içerisindeki ay sayısını aşmamak üzere, tüketiciye vade farkı uygulanmaksızın, taksit imkânının sağlanması zorunludur. Tüketim dönemlerinin altı aydan az olacak şekilde belirlenmesine rağmen, sayaçların fiilen altı ay veya üzerinde okunması halinde, ilgili tüketicinin talebi halinde, fiili tüketim dönemi içerisindeki ay sayısını aşmamak üzere, tüketiciye vade farkı uygulanmaksızın, taksitlendirme yapılması zorunludur. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na (EPDK) elektrik sayaçlarının düzensiz ve uzun aralıklı olarak okunduğu, toplu faturalar düzenlendiği ve bu durumun çeşitli mağduriyetlere yol açtığı şeklinde tüketici şikâyetleri ulaşmaktadır. Bunun üzerine, EPDK tarafından elektrik dağıtım ve görevli tedarik şirketleri; bir aydan daha kısa süreli okuma yapmamaları, uzun süreli okumalar hususunda da tüketiciyle aralarında yapılan abonelik sözleşmesine uygun davranmaları ve tüketim dönemi değiştirilen tüm tüketicilerin uygulama öncesinde mutlaka bilgilendirilmeleri konularında uyarılmıştır. Bu çerçevede kısa ve uzun süreli okuma yapan şirketlere ilişkin tüketici şikâyetleri ve şirket cevapları kayıt altına alınmış olup söz konusu şikâyetler hakkında gerekli denetim prosedürü işletilmektedir.

Öte yandan; tarifelerde değişiklik olduğunda faturalandırma, Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esasların Kıst Uygulaması başlıklı 20 nci maddesinde yer alan "Fiyat ya da birim bedel değişikliklerinin olduğu fatura dönemlerinin söz konusu olması ve günlük tüketimlerin ölçülememesi halinde sayaçlarda okunan değer okuma tarihindeki gün ortası değer olduğu ve fatura dönemi içerisindeki her bir gün için günlük tüketimlerin eş düzeyde olduğu varsayımları ile tüketicilere faturalandırma yapılır. " hükmü gereğince, örneğin Aralık ve Ocak ayının her ikisine denk gelen tüketim dönemlerinde Aralık ayının tüketimi Aralık ayı birim bedelleri ile Ocak ayının tüketimi ise Ocak ayının birim bedelleri ile çarpılmakta ve ortalama birim bedeller oluşmaktadır. Söz konusu hüküm çerçevesinde uzun süreli okuma nedeniyle tüketicilere zamlı fiyatların yansıtılması mümkün değildir. Bu kapsamda sadece Ocak ayına denk gelen tüketimler sadece Ocak ayı birim bedelleri ile Aralık ayına denk gelen tüketimler ise aynı şekilde Aralık ayı birim bedelleri ile çarpılmaktadır.

EPDK tarafından üç soruşturma yürütülmekte olup bir tanesi ihtarla sonuçlandırılmış, iki tanesi ise halen devam etmektedir.